

CZ **PI** Cíl 3 / Cel 3
2007-2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRACZAMY GRANICE

Biuletyn Euroregionu Silesia

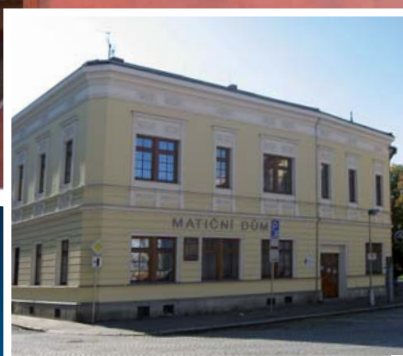
Grudzień 2013 • Numer 8

Euroregion Silesia 1998 - 2013

EUWT Tatry
się przedstawia

MACIERZ ŚLĄSKA
członek Euroregionu Silesia

Wiadomości z Euroregionu Silesia

Aktualności dotyczące Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Silesia

Dnia 20 grudnia 2013 roku odbędzie się już 13. posiedzenie Euroregionalnego Komitetu Sterującego, który rozpatrzy wnioski o dofinansowanie z Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Silesia w ramach Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej RCz-RP 2007-2013. Rozpatrzonych zostanie łącznie 68 wniosków projektowych polskich i czeskich wnioskodawców, które zostały złożone we wrześniu 2013 roku. Ze względu na dużą liczbę złożonych wniosków kolejny nabór projektów nie został na razie ogłoszony. W okresie ponad pięciu lat funkcjonowania Funduszu Mikroprojektów po obu stronach Euroregionu Silesia złożono łącznie 587 projektów o różnym ukierunkowaniu tematycznym. Wszystkie informacje nt. Funduszu Mikroprojektów wraz z przykładami projektów z różnych dziedzin współpracy transgranicznej dostępne są na stronach internetowych www.euroregion-silesia.cz oraz www.euroregion-silesia.pl.

Posiedzenie Komitetu Monitorującego

Dnia 5 listopada 2013 roku w Rychnovie nad Kněžnou odbyło się 12. posiedzenie Komitetu Monitorującego Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej RCz-RP 2007-2013. Na tym posiedzeniu rozpatrzono projekty z dziedziny wsparcia *Rozwój przedsiębiorczości* oraz *Wspieranie przedsięwzięć kulturalnych, rekreacyjno-edukacyjnych oraz inicjatyw społecznych*, których lista znajduje się na stronach internetowych programu www.cz-pl.eu. Ponadto Komitet Monitorujący podjął decyzję o ogłoszeniu nowego naboru w dziedzinach wsparcia 1.1. *Wzmacnianie dostępności komunikacyjnej* oraz 2.2. *Wspieranie rozwoju turystyki*. Termin składania wniosków mija 31 stycznia 2014 roku.

19. Posiedzenie Polsko-Czeskiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Transgranicznej

W dniach 22-23 października 2013 roku odbyło się już 19. posiedzenie Polsko-Czeskiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Transgranicznej. Gospodarzem tegorocznego posiedzenia była polska część Euroregionu Silesia. Szczegółowe informacje na temat komisji międzyrządowej i jej tegorocznego posiedzenia w Raciborzu znajdują się na stronie 3.

O projekcie „Weekend w Euroregionie Silesia”

Dnia 18 września 2013 roku w Szymocicach odbyło się polsko-czeskie spotkanie, będące elementem projektu pn. „Weekend w Euroregionie Silesia”. Na tym spotkaniu, którego głównym celem było przedstawienie euroregionu jako obszaru ciekawego pod względem turystycznym, miał swoją premierę film pt. „Kierunek: Euroregion Silesia”. W programie było także zwiedzanie ciekawych miejsc na terenie euroregionu. A ponieważ spotkanie przypadło niemal do-

kładnie w dzień 15. rocznicy założenia Euroregionu Silesia, jego przedstawiciele wraz z założycielami przypomnieli sobie jego początki i podsumowali piętnastoletnie jego działalności, nie zabrakło nawet końcowych podziękowań dla gmin i miast członkowskich za wieloletnią współpracę. Szczegółowe informacje na temat tego projektu można znaleźć na stronie 8.

Kolejne działania w ramach projektu EUREGIO PL-CZ

W październiku i listopadzie br. realizowano kolejne działania wspólnego trzyletniego projektu wszystkich sześciu polsko-czeskich euroregionów pod tytułem „EUREGIO PL-CZ”. W dniach 2-4 października 2013 roku odbył się czwarty pobyt studyjny przedstawicieli polsko-czeskich euroregionów, tym razem w Euroregionie Glacensis. Ponownie było to trzydniowe spotkanie przedstawicieli wszystkich partnerów projektu, mające na celu wzajemne poznanie, dalszy rozwój współpracy euroregionów, zdefiniowanie problemów współpracy transgranicznej oraz przekazanie sobie dobrych praktyk po polskiej i czeskiej stronie tego euroregionu. Do głównych tematów spotkania należała także prezentacja regionalnej agencji rozwoju RDA, założonej przez czeską część Euroregionu Glacensis oraz jej roli w dziedzinie współpracy transgranicznej. Jeden dzień spotkania poświęcono przygotowaniom Funduszu Mikroprojektów na nowy okres 2014-2020. W listopadzie przedstawiciele polsko-czeskich euroregionów uczestniczyli w dorocznej konferencji *Stowarzyszenia Europejskich Regionów Granicznych* w Liège (Belgia), a następnie udano się we wspólną podróż studyjną do francusko-belgijskiego euroregionu West-Vlaanderen / Flandre – Dunquerque – Côte d’Opale. Informacje z tych zagranicznych wyjazdów studyjnych przedstawimy w kolejnym numerze naszego biuletynu.

Kulminacja przygotowań Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej RCz-RP 2014-2020

W tych miesiącach nastąpi kulminacja przygotowań nowego Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej RCz-RP na okres 2014-2020 oraz jego nieodłącznego elementu – Funduszu Mikroprojektów. Wprowadzające spotkanie euroregionów z przedstawicielami Ministerstwa Rozwoju Regionalnego RCz i Ministerstwa Rozwoju Regionalnego RP nt. nowego Funduszu odbyło się 30 września 2013 roku w Ostrawie, kolejne obrady miały miejsce w dniach 12-13 listopada 2013 roku w Cieszynie. Szczegółowe informacje nt. kształtu nowego programu przedstawimy w kolejnym numerze naszego biuletynu.

Założono drugie Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej z siedzibą w Polsce

We wrześniu 2013 roku Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej zarejestrowało kolejne Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej – EUWT TATRY.

Po polsko-czesko-słowackim ugrupowaniu EUWT TRITIA, zarejestrowanym w lutym br., jest to drugi w kolejności tego typu podmiot z siedzibą w Polsce. Ciekawy wywiad z dyrektorką tego nowego polsko-słowackiego ugrupowania, Agnieszką Pyzowską, można przeczytać w tym numerze. Więcej informacji znajduje się na stronach internetowych ugrupowania www.euwt-tatry.eu. Lista wszystkich europejskich ugrupowań, która jest na bieżąco aktualizowana, dostępna jest na stronach internetowych Komitetu Regionów UE oraz na stronach Euroregionu Silesia www.euroregion-silesia.cz.

Biuletyn Euroregionu Silesia - Kwartalnik Euroregionu Silesia

Wydawca: Euroregion Silesia – CZ, Horní náměstí 69, 746 01 Opava, Česká republika

Redakcja: Jana Novotná Galuszková, Iwona Paprotny, Leonard Fulneczek

Adres redakcji: Horní náměstí 69, 746 01 Opava, Česká republika, tel.: +420 553756220,

e-mail: euroregion.silesia@opava-city.cz, www.euroregion-silesia.cz

Tłumaczenie: Karina Kurková

Zdjęcia: archiwum Euroregionu Silesia, członków i odbiorców końcowych zdjęcie na stronie tytułowej: doc. Jan Mrázek, jeden z założycieli Euroregionu Silesia, na polsko-czeskim spotkaniu w Szymocicach we wrześniu 2013 roku

Opracowanie graficzne: Pavel Bárta

Druk: Tiskárna Grafico s.r.o., Opava

Nakład: 1000 egz.

Numer ewidencyjny MK ČR E 21341, ISSN 2084-0020

Egzemplarz bezpłatny

Polsko-Czeska Komisja Międzyrządowa

ds. Współpracy Transgranicznej

Polsko-Czeska Komisja Międzyrządowa ds. Współpracy Transgranicznej została powołana na podstawie porozumienia zawartego między rządami obu państw we wrześniu 1994 roku (Porozumienie między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a rządem Republiki Czeskiej o współpracy transgranicznej). Zadaniem komisji międzyrządowej jest określenie kierunków i form współpracy transgranicznej, badanie problemów, które tę współpracę utrudniają, oraz opracowywanie pewnych zaleceń prowadzących do usunięcia tych problemów. Z czeskiej strony komisją kieruje Ministerstwo Spraw Zagranicznych RCz, ze strony polskiej Ministerstwo Spraw Wewnętrznych RP.

Przewodniczącym czeskiej części komisji międzyrządowej jest Jiří Čištecký, dyrektor Departamentu Państw Europy Środkowej Ministerstwa Spraw Zagranicznych Republiki Czeskiej, przewodniczącą polskiej części komisji jest Joanna Kapuścińska, zastępca dyrektora Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Funduszy Europejskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Rzeczypospolitej Polskiej.

W ramach komisji pracuje kilka grup roboczych, które zajmują się poszczególnymi dziedzinami działalności, są to między innymi grupa robocza ds. gospodarki, handlu i infrastruktury transportowej, grupa robocza ds. przeciwdziałania katastrofom, awariom i klęskom żywiołowym oraz zwalczania ich skutków, grupa robocza ds. rozwoju regionu pogranicza i programów wspierających oraz grupa robocza ds. ochrony środowiska. Od 2007 roku w ramach komisji funkcjonuje także samodzielna grupa robocza ds. euroregionów, która powstała z euroregionalnej podgrupy założonej

już w 2001 roku i która należy obecnie do najlepiej funkcjonujących grup w ramach komisji międzyrządowej. Na czele tej grupy roboczej stoi po stronie czeskiej Euroregion Glacensis, a po stronie polskiej Euroregion Silesia. Poszczególne grupy robocze spotykają się w trakcie roku, omawiają kwestie wchodzące w zakres ich kompetencji i raz w roku na posiedzeniu komisji międzyrządowej prezentują wyniki swojej całorocznej pracy oraz plany na kolejny okres.

W dniach 22-23 października 2013 roku odbyło się już 19. posiedzenie komisji międzyrządowej. Gospodarzem tegorocznego posiedzenia była polska część Euroregionu Silesia. W posiedzeniu, które odbyło się w Raciborzu, uczestniczyli ważni goście, między innymi przedstawiciel ambasadora Polski w Republice Czeskiej Marek Minarczuk, przedstawiciel ambasadora Republiki Czeskiej w Polsce Martin Svárovský, konsul generalna Polski w Ostrawie pani Anna Olszewska, dyrektor Departamentu Europejskiej Współpracy Terytorialnej Ministerstwa Rozwoju Regionalnego Jiří Horáček i inni. Rolę gospodarzy z powodzeniem przyjęli Mirosław Lenk, prezydent Raciborza, oraz Daria Kardaczyńska, dyrektor polskiego sekretariatu Euroregionu Silesia. Grupa robocza ds. euroregionów przedstawiła na posiedzeniu swoje różnorodne działania podjęte w minionym okresie oraz w imieniu zawieszonych grup roboczych ds. edukacji i wymiany młodzieży przedstawiła sprawozdanie ze współpracy transgranicznej podmiotów w dziedzinie edukacji. Program całego posiedzenia wzbogaciły: aktualne informacje nt. przygotowania nowego Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej RCz-RP na okres 2014-2020, dwóch europejskich ugrupowań współpracy terytorialnej – już założonego EUWT TRITIA oraz organizowanego EUWT Nowe Sudety, dyskusja przedstawicieli samorządów z obszaru Euroregionu Silesia oraz przedstawienie efektów polsko-czeskiej współpracy transgranicznej Raciborza i jego partnerów w zakresie ratownictwa i zarządzania kryzysowego. Na zakończenie spotkania współprzewodniczący komisji uzgodnili, że jubileuszowe 20. posiedzenie, które odbędzie się w drugiej połowie 2014 roku, powinno mieć uroczysty i symboliczny charakter.

Euroregion Silesia gościł uczestników corocznego posiedzenia Polsko-Czeskiej Komisji Międzyrządowej już trzykrotnie: w 2004 roku posiedzenie odbyło się w Opawie (zdjęcie po lewej), w 2008 roku w Ostrawie, a w 2013 roku w Raciborzu (zdjęcie po prawej).

Przedstawiamy członków Euroregionu Silesia

czyli Macierz Śląska nie jest jak Macierz Śląska

Członkami czeskiej części Euroregionu Silesia są dwa podmioty o niemal identycznych nazwach, które różnią się jednak statusem prawnym i swoją misją. To stowarzyszenie społeczne „Matices slezská” [Macierz Śląska], która jest członkiem stowarzyszonym euroregionu od 2000 roku, oraz związek gmin o nazwie „Mikroregion Matices Slezská” [Mikroregion Macierz Śląska], który został członkiem euroregionu w lipcu 2001 roku.

Matices slezská [Macierz Śląska]

Macierz Śląska jest organizacją branżową i kulturalną, która powstała poprzez połączenie Macierzy Opawskiej, założonej w 1877 roku, oraz Macierzy Oświaty Ludowej działającej od 1898 roku na ziemi cieszyńskiej. Założycielskie Walne Zgromadzenie Macierzy Opawskiej, które odbyło się 12 lutego 1877 roku, zwieńczyło starania czeskich patriotów o powołanie związku, który forsowałby uzasadnione żądania czeskiej mniejszości w opawskiej części Śląska przed niemiecko myślącą społecznością oraz przed austriackimi władzami państwowymi. Przykładem dla jej inicjatorów było czeskie odrodzenie narodowe, które w Czechach miało miejsce już pół wieku wcześniej, oraz doświadczenia istniejących już związków Macierzy Czeskiej oraz Macierzy Morawskiej, a także szkolnych macierzy funkcjonujących w wielu miejscach monarchii austriackiej – Českich Budějovicach, Ołomuńcu, Prostějovie i innych. Pomimo początkowych trudności materialnych i bytowych komitet Macierzy Opawskiej energicznie podjął się realizacji zadań, które wytyczono w programie. W ten sposób już po trzech latach udało się zapewnić niezbędne do funkcjonowania zaplecze dzięki zakupowi domu w Opawie, który jako Dom Macierzy stał się centrum czeskiego życia społecznego, kulturalnego i gospodarczego na terenie miasta i szerokich okolic.

Obiecujący rozwój działalności Macierzy Opawskiej został jednak przerwany nagle i tragicznie w październiku 1938

Troszczymy się o utrzymanie i rozwój historycznych, kulturalnych, artystycznych i narodowych tradycji Śląska.

roku. Okupacja Sudetów i ich przyłączenie do Rzeszy pozbawiło Macierz Opawską wszelkiego majątku i zniszczyło wszystko, co udało się do tej pory zrealizować. Wprawdzie 1945 rok przyniósł nowe ożywienie, ale dalszy rozwój uniemożliwiły wydarzenia z lutego 1948 roku, kiedy to Macierz Opawska zmuszona była do zakończenia swojej działalności. Krótkie ożywienie nadeszło w 1968 roku, gdy wznowiła działalność Macierz Opawska i po uzgodnieniu z Macierzą Śląską Oświaty Ludowej, działającą na ziemi cieszyńskiej, połączyła się pod nową nazwą „Macierz Śląska” [„Matices slezská”]. Dzięki temu swojej działalność rozszerzyła na cały historyczny obszar czeskiego Śląska. Plany Macierzy Śląskiej były wówczas bardzo ambitne, jednak w 1972 roku na podstawie decyzji politycznej władz komunistycznych ponownie swoją działalność zakończyła.

Dopiero zasadnicze zmiany po 1989 roku umożliwiły ostatecznie wznowienie aktywności Macierzy Śląskiej. Z dawnego majątku stowarzyszenia zwrócono opawski Dom Macierzy, który stanowi dziś centrum jej organizacyjnej pracy. W wielu miejscach reaktywowano jej sekcje, i chociaż ich liczba dalece odbiega od dawnej liczby 85, to wyniki działalności Macierzy Śląskiej za ostatnie ponad dwadzieścia lat są dobre: kilkadziesiąt wydanych publikacji, czasopismo *Vlastivědné listy Slezska a severní Moravy* [Patriotyczny Biuletyn Śląska i Północnych Moraw], wycieczki krajoznawcze, wiele imprez społecznych, oświatowych i kulturalnych, które Macierz Ślą-

Interesująca historia Domu Macierzy w Opawie zaczęła się w 1880 roku, gdy został on siedzibą Macierzy. Na parterze znajdował się w nim także gościniec, który postrzegany był jako całkowicie czeski lokal. „Tygodnik Opawski” w styczniu 1909 roku w artykule „Nie chodźcie do niemieckich gospód” – apelował, aby „nasze społeczeństwo przywykło do odwiedzania Domu Macierzy”. Obecnie miejsce to jest ponownie dostojną siedzibą Macierzy Śląskiej.

ska organizuje i które co roku wzbogacają życie na Śląsku, rozwijanie współpracy także z Macierzą Czeską i Macierzą Morawską, utrzymywanie kontaktów z Macierzą Słowacką i innymi słowiańskimi macierzami.

Dzisiejsze czasy są całkowicie inne od tych sto czy pięćdziesiąt lat temu. Macierz nie musi zakładać lub budować szkół i bibliotek, nie musi bronić prawa do języka narodowego, naszemu istnieniu nikt nie zagraża, nad Czechami na Śląsku nie wisi groźba odnarodowienia lub zaniku. Mimo to lub właśnie dlatego działalność i praca Macierzy Śląskiej także dzisiaj ma swoje uzasadnienie.

<http://www.maticesleszka-opava.cz>

Dziecięcy zespół folklorystyczny Slezanek regularnie uczestniczy w międzynarodowym festiwalu „Dni Śląskie”, który Macierz Śląska organizuje co roku we wrześniu na terenie swojego ośrodka ludoznawczego w Dolnej Łomnej (w Euroregionie Śląsk Cieszyński).

Mikroregion Macierz Śląska

Mikroregion Macierz Śląska [Mikroregion Matice Slezská], będący dobrowolnym związkiem gmin, powstał w 1999 roku na mocy ustawy o gminach. Jego nazwa jest symbolicznym odniesieniem do historycznych zgromadzeń śląskiej ludności, które odbywały się na wzgórzu o nazwie Ostrá hůrka, wznoszącym się koło Hája ve Slezsku, siedziby tego mikroregionu. Pierwszy zjazd śląskiego ludu odbył się tu 12 września 1869 roku i uczestniczyło w nim ponad 15 tysięcy osób z całego Śląska, opowiedziano się wówczas za jednością państwową z Morawami i Czechami oraz zaprotestowano przeciwko germanizacji czeskiego szkolnictwa. To pierwsze duże zgromadzenie uczyniło z Ostrej hůrki znane i ważne miejsce, w którym na przestrzeni XIX i XX wieku odbywały się kolejne zgromadzenia śląskiej ludności i na którym później zbudowano pomnik Śląskiego Ruchu Oporu.

Od 1990 roku Ostrá hůrka jest miejscem spotkań mieszkańców z okazji ważnych wydarzeń czeskiego Śląska. W maju 1998 roku odbyło się tu spotkanie z okazji 80. rocznicy zjazdu ludu, który odbył się w 1918 roku. Elementem tego spotkania było także ogłoszenie zamiaru powołania Euroregionu Silesia. Mikroregion Macierz Śląska został członkiem euroregionu wkrótce po swoim założeniu, a jego przedstawiciela wybrano do węższego kierownictwa czeskiej części euroregionu. Mikro-

Jednym z ważnych miejsc na terenie Mikroregionu Macierz Śląska jest Ostrá hůrka z pomnikiem Śląskiego Ruchu Oporu. W XIX i XX wieku odbywały się tu historyczne zgromadzenia śląskiej ludności. Również dzisiaj wzgórze to jest miejscem spotkań mieszkańców z okazji ważnych wydarzeń czeskiego Śląska.

W Mikroregionie Macierz Śląska realizowany jest obecnie jeden z najważniejszych projektów ostatnich czasów – budowa nowej czteropasmowej drogi między Opawą i Ostrawą, która należy do głównej sieci komunikacyjnej nie tylko Euroregionu Silesia, ale całego kraju morawsko-śląskiego. Ta nowa droga łącząca dwa największe miasta euroregionu powinna zostać zakończona w 2015 roku.

region jest również członkiem Lokalnej Grupy Działania Opawsko, a od 2012 roku również Narodowej Sieci Zdrowych Miast.

Członkami mikroregionu jest 14 śląskich gmin z terenów pomiędzy Opawą i Ostrawą: Budišovice, Čavisov, Dolní Lhota, Háj ve Slezsku, Hlubočec, Horní Lhota, Hrabyně, Kyjovice, Mokré Lazce, Nové Sedlice, Pustá Polom, Štítina, Těškovice i Velká Polom. Mikroregion powstał w celu poprawy i pogłębienia współpracy pomiędzy tymi gminami oraz w celu koordynowania wspólnych projektów. Jednym z pierwszych znaczących przedsięwzięć mikroregionu było powstanie zintegrowanego systemu informacyjnego Mikroregionu Macierz Śląska. Projekt dofinansowany został przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego RCz, a w jego ramach zbudowano mikroregionalną sieć komputerową i założono lokalne punkty informacji podłączone do internetu. Wśród kolejnych ważnych projektów należy wymienić ścieżkę rowerową, która połączyła Mikroregion Macierz Śląska z sąsiednim Mikroregionem Hlučínsko, wykonanie cyfrowych kolorowych ortofotomap poszczególnych gmin członkowskich oraz paszportów dróg na ich terenie.

<http://www.maticesleszka.cz>

Rozmowa z Agnieszką Pyzowską

dyrektorem Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej TATRY

We wrześniu 2012 roku Euroregion Silesia powołał wspólną polsko-czeską grupę roboczą, której zadaniem jest przygotowanie dokumentów umożliwiających podjęcie decyzji przez najwyższe organy euroregionu, czy w przyszłości będzie założone europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej, czy nie. W marcu bieżącego roku na drugim spotkaniu tej grupy roboczej swoje doświadczenia przedstawił polsko-słowacki Euroregion Tatry, który do stworzenia swojego europejskiego ugrupowania przygotowywał się usilnie przez kilka lat, więc z okazji starania we wrześniu tego roku, gdy ugrupowanie to z siedzibą w Polsce zarejestrowane zostało przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP. Przedstawiamy Państwu ciekawy wywiad z dyrektorką nowo powstałego EUWT TATRY Agnieszką Pyzowską.

Proszę powiedzieć, może przypomnieć naszym czytelnikom, czym jest Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej. Kto je może tworzyć? Czym się charakteryzuje?

Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej (EUWT) to nowy instrument prawny Unii Europejskiej umożliwiający podmiotom z różnych państw członkowskich tworzenie grup współpracy posiadających osobowość prawną. Zostało ono wprowadzone rozporządzeniem nr 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. Głównym jego celem jest ułatwianie i upowszechnianie współpracy terytorialnej, czyli transgranicznej, transnarodowej lub międzyregionalnej, dla wzmocnienia spójności ekonomicznej i społecznej. W skład EUWT muszą wchodzić partnerzy z przynajmniej dwóch państw Unii Europejskiej, a jego członkami mogą być państwa, jednostki samorządu terytorialnego różnego szczebla, podmioty prawa publicznego (np. uniwersytety lub instytucje kultury) oraz stowarzyszenia skupiające podmioty należące do jednej lub kilku z powyższych kategorii. Cechą charakterystyczną EUWT i największą innowacją w stosunku do dotychczasowego sposobu realizacji współpracy terytorialnej jest fakt, że EUWT posiada osobowość prawną prawa Unii Europejskiej oraz posiada zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych – może zatrudniać pracowników, tworzy swoją strukturę organizacyjną, posiada własny majątek. EUWT podlega przepisom rozporządzenia 1082/2006, konwencji i statutu, a w sprawach nieuregulowanych rozporządzeniem, prawu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba statutowa ugrupowania.

Czy EUWT TATRY jest pierwszą taką instytucją w Polsce?

Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej TATRY zostało utworzone 14 sierpnia 2013 r. przez dwa stowarzyszenia samorządów lokalnych: Związek Euroregion „Tatry” ze strony polskiej i Stowarzyszenie Region „Tatry” ze strony słowackiej. EUWT TATRY obejmuje swoim działaniem województwo małopolskie w Polsce oraz 11 powiatów w Republice Słowackiej z Samorządowych Krajów Preszowskiego, Żylińskiego i Koszyckiego. Siedziba statutowa Ugrupowania znajduje się w Polsce w Nowym Targu, dlatego też EUWT TATRY podlegało rejestracji przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych, która nastąpiła w dniu 20. 09. 2013 r.

Jesteśmy drugim ugrupowaniem z udziałem polskich partnerów. Pierwszym EUWT, zarejestrowanym w lutym tego roku, jest

TRITIA, w skład której wchodzi województwo śląskie i opolskie, Kraj Morawsko-Śląski (Republika Czeska) i Samorządowy Kraj Żyliński (Republika Słowacka). My natomiast jesteśmy pierwszym w Polsce ugrupowaniem utworzonym przez euroregion.

Dlaczego jako Euroregion dążyliście do tego, aby utworzyć Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej? Komu bardziej na tym zależało – polskiej czy słowackiej stronie?

Prace nad utworzeniem EUWT TATRY trwały kilka lat. Euroregion „Tatry” z uwagą i zainteresowaniem śledził prace instytucji europejskich nad rozporządzeniem ustanawiającym EUWT oraz toczące się wówczas dyskusje o potrzebie utworzenia instrumentu prawnego, który wzmocni współpracę terytorialną. W kwietniu 2009 roku podczas XV Kongresu Transgranicznego Związku Euroregion „Tatry” polskie i słowackie samorządy pogranicza zadeklarowały wolę utworzenia Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej. Powołałmy polsko-słowacką komisję, która była odpowiedzialna za opracowanie Konwencji i Statutu Ugrupowania. Przygotowanie się do tego zadania, zdobycie wiedzy i doświadczeń, których brakowało w Polsce umożliwiła nam realizacja projektu sieciowego pt. Od Euroregionu „Tatry” do Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej, dofinansowanego z Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka 2007-2013.

Polscy i słowaccy partnerzy nie mieli wątpliwości, że utworzenie EUWT oznacza podniesienie na wyższy poziom prawny, formalny i instytucjonalny dotychczasowej, trwającej już blisko 20 lat współpracy transgranicznej. Pozyskaliśmy europejskie narzędzie, które będzie służyć obu stowarzyszeniom – założycielom Ugrupowania do absorpcji środków unijnych w większym niż dotychczas zakresie.

EUWT jest bowiem najlepszą formą prawną do realizacji projektów współpracy terytorialnej i udziału w zarządzaniu programami i przede wszystkim w tym celu został wprowadzony przez Parlament Europejski i Radę. Jako tzw. „jeden beneficjent” może samodzielnie realizować projekty, ponieważ spełnia równocześnie wszystkie 4 kryteria transgranicznej współpracy: wspólne przygotowanie projektu, wspólna realizacja, wspólne finansowanie oraz wspólny personel. Jako taki podmiot może też uczestniczyć w zarządzaniu i wdrażaniu programów lub części programów finansowanych przez Unię Europejską (np. Funduszu Mikroprojektów). Dla nas, a zwłaszcza dla naszych słowackich partnerów to bardzo ważna kwestia, ponieważ do tej pory na naszej granicy, inaczej niż np. w Euroregionie SILESIA, po słowackiej stronie euroregiony nie były dopuszczone do realizacji Funduszu Mikroprojektów, a partnerem polskich euroregionów były słowackie Wyższe Jednostki Terytorialne. Dlatego też zabiegamy, aby EUWT TATRY realizowało projekt parasolowy w ramach Funduszu Mikroprojektów PL-SK 2014-2020.

Jakie są koszty funkcjonowania EUWT TATRY i kto je ponosi?

Funkcjonowanie EUWT finansowane jest przez instytucje, które powołują to ugrupowanie. Rozporządzenie ws. EUWT nie ma charakteru finansowego i nie przewiduje finansowania działalności ugrupowań bezpośrednio z budżetu Unii Europejskiej. Zatem koszty założenia ugrupowania i prowadzenia jego działalności pokrywane są ze środków własnych, czyli składek członkowskich założycieli ugrupowania. EUWT TATRY będzie musiało samodzielnie wypracować środki na funkcjonowanie i realizację swoich zadań, przede wszystkim poprzez realizację projektów dofinansowanych z programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej na lata 2014-2020. Ugrupowanie może także korzystać z innych źródeł finansowania np. z Norweskiego Mechanizmu Finansowego, Funduszu Wyszehradzkiego itp.

Jakie konkretne zamierzenia EUWT TATRY planuje zrealizować w pierwszej kolejności? Czy do ich realizacji było konieczne powołanie EUWT?

EUWT TATRY powstało w szczególnym momencie – niedługo zostaną przyjęte rozporządzenia dotyczące nowej perspektywy, trwają prace grupy roboczej ds. nowego programu współpracy transgranicznej PL-SK 2014-2020, toczy się dyskusja o sposobie realizacji funduszu mikroprojektów. Najważniejsze zadania EUWT TATRY są precyzyjnie określone.

Rozpoczęliśmy prace nad opracowaniem wspólnej transgranicznej strategii działania EUWT TATRY na lata 2014-2020. Będzie ona narzędziem do sprawnego funkcjonowania i skutecznej realizacji współpracy transgranicznej na polsko-słowackim pograniczu. Określi strategiczne kierunki działania EUWT TATRY. Umożliwi skoordynowanie współpracy po polskiej i słowackiej stronie granicy. Pozwoli przygotować wspólne strategiczne projekty do nowego programu współpracy transgranicznej PL-SK 2014-2020. Jednym z ich na pewno będzie Historyczno-kulturowo-przyrodniczy Szlak wokół Tatr, obejmujący blisko 300 km ścieżek rowerowych wiodących przez Podhale, Spisz, Orawę, Liptów, którego inicjatorem i pomysłodawcą jest Euroregion „Tatry”. Projekt jest przygotowany do realizacji, samorządy mają opracowaną dokumentację, powstają już pewne odcinki Szlaku.

Najistotniejszym jednak zadaniem i wyzwaniem jest uzyskanie możliwości realizacji przez EUWT TATRY jako „jedynego beneficjenta” projektu parasolowego w ramach Funduszu Mikro-

projektów w nowym programie współpracy transgranicznej PL-SK 2014-2020. Byłoby to innowacyjne i pionierskie rozwiązanie, zgodne z kierunkiem rozwoju Europejskiej Współpracy Terytorialnej, jaki propagują instytucje Unii Europejskiej w dokumentach dla perspektywy 2014-2020. Cieszymy się, iż również Ministerstwo Rozwoju Regionalnego jako Instytucja Zarządzająca polsko-słowackim programem w swoich ostatnich rekomendacjach dla Funduszu Mikroprojektów przewiduje powierzenie EUWT TATRY realizacji projektu parasolowego. Takie rozwiązanie pozwala na wprowadzenie wielu uproszczeń dla mikrobencyfjentów oraz zapewnia pełny transgraniczny charakter projektu. Aktualnie kwestią tą zajmuje się Grupa Robocza przygotowująca nowy program.

W kontekście powstania EUWT TATRY co dalej z Euroregionem „Tatry”? Jaka będzie jego rola? Czy Europejskie Ugrupowanie Współpracy Terytorialnej nie zastąpi Euroregionów?

Nie mamy takich obaw. Oba stowarzyszenia, które są założycielami EUWT będą nadal kontynuować swoją działalność statutową, realizować projekty transgraniczne. Dla samorządów lokalnych pogranicza polsko-słowackiego utworzenie EUWT TATRY to szansa na pozyskanie narzędzia do skuteczniejszej realizacji wspólnych projektów, na dalszy rozwój, ułatwianie i upowszechnianie polsko-słowackiej współpracy transgranicznej po obu stronach Tatr.

Dziękujemy za rozmowę. Życzymy powodzenia i na pewno z zainteresowaniem i uwagą będziemy obserwowali ten swoisty eksperyment w postaci Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej powstałego na bazie euroregionu.

www.euwt-tatry.eu

Konwencję w imieniu Związku Euroregion „Tatry” podpisał Przewodniczący Rady Bogusław Waksmundzki, natomiast w imieniu Zdrżenia Region „Tatry” Przewodniczący Rady Jozef Ďubjak

Z okazji 15-lecia Euroregionu Silesia przyjechali złożyć życzenia także przedstawiciele wszystkich innych euroregionów z polsko-czeskiego pogranicza

Projekt pn. „Weekend w Euroregionie Silesia”

Mimo iż Euroregion Silesia nie może pochwalić się takimi walorami przyrodniczymi jak euroregiony Beskidy, Pradziad czy Tatry, nie oznacza to jednak, że zwiedzający nie znajdą tu nic interesującego. I właśnie projekt pod nazwą „Weekend w Euroregionie Silesia”, finansowany z Funduszu Mikroprojektów, ma na celu przedstawienie tego euroregionu jako ciekawego regionu turystycznego oferującego zwiedzającym po obu stronach granicy wszystko, czego mogą sobie tylko zażyczyć – aktywny wypoczynek, kulturę, poznawanie historii, uprawianie sportu oraz niecodzienne przeżycia w nowoczesnych miastach euroregionu. Działania w ramach projektu polegają na promowaniu euroregionu w materiałach reklamowych – w filmie i informatorze turystycznym – oraz podczas wspólnego polsko-czeskiego spotkania połączonego ze zwiedzaniem ciekawych miejsc na terenie euroregionu. Spotkanie to odbyło się w dniach 18-20 września 2013 r. w pięknym ośrodku rekreacyjnym w Szymocicach i było doskonałą okazją do zaproszenia uczestników na premierę filmu pod tytułem „Kierunek: Euroregion Silesia”. Niektóre z ciekawych miejsc przedstawionych w filmie uczestnicy spotkania mieli też okazję później zwiedzić. Film opracowano w czterech wersjach językowych: polskiej, czeskiej, angielskiej i niemieckiej i można go obejrzeć na internetowym portalu YouTu-

be (wpisując tytuł filmu „Kierunek: Euroregion Silesia”).

Wspólne spotkanie, którego tematem przewodnim była promocja obszaru euroregionu, stało się także okazją do podsumowania jego 15-letniej działalności. Przypomniano więc najważniejsze wydarzenia, przedsięwzięcia i projekty, które zrealizowano w ciągu ostatnich 15 lat, a które w istotny sposób przyczyniły się do rozwoju polsko-czeskiego pogranicza i współpracy transgranicznej.

Informator turystyczny po Euroregionie Silesia, wydany – podobnie jak film – w czterech wersjach językowych, ukaże się w połowie 2014 roku. Dostępny będzie w sekretariatach Euroregionu w Raciborzu i w Opawie oraz w informacjach turystycznych po obu stronach granicy.

W spotkaniu w Szymocicach uczestniczyli także obaj założyciele Euroregionu Silesia – ówczesny prezydent Raciborza Andrzej Markowiak (na zdjęciu) oraz ówczesny prezydent Opawy doc. Jan Mrázek (na zdjęciu na stronie tytułowej)

Projekt pn. „Strategia rozwoju Euroregionu Silesia na lata 2014-2020”

Na początku 2013 roku rozpoczęto realizację wspólnego projektu pod nazwą „Strategia rozwoju Euroregionu Silesia na lata 2014-2020”, zatwierdzonego do finansowania z Funduszu Mikroprojektów. Celem tego projektu jest stworzenie warunków do stałego rozwoju współpracy transgranicznej oraz wspierania działalności podmiotów prowadzących współpracę transgraniczną na terenie Euroregionu Silesia w okresie po 2014 roku na podstawie wspólnego dokumentu strategicznego. Opracowanie pierwszego w historii dokumentu strategiczno-planistycznego nie ma być tylko jed-

norazowym działaniem przedstawicieli Euroregionu, ale ma stanowić początek systemowego i skoordynowanego podejścia do jego rozwoju, a wdrażanie tego dokumentu powinno zapewnić ciągły proces podnoszenia jakości systemu zarządzania strategicznego i rozwoju Euroregionu.

W tym roku opracowano obszerną część analityczną dokumentu, zawierającą sporo informacji z obu stron granicy, wyniki badań ankietowych oraz analizy SWOT. Obecnie tematyczne grupy robocze przygotowują część projektową dokumentu, która powinna przede wszystkim wskazać misję, wizję i strategiczne projekty euroregionu. Kompletny dokument strategiczny w polskiej i czeskiej wersji zostanie ukończony w pierwszej połowie 2014 roku.